

Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunnan kokous 21, 3/2018

Asialista

Aika 19.9.2018 klo 12:30 – 15:30

Paikka Etelä-Suomen aluehallintovirasto (ESAVI, Ratapihantie 9, Helsinki)

Jäsenet ja (varajäsenet)

Outi Vainio, puheenjohtaja, Helsingin yliopisto
(**Eero Lehtonen**, varapuheenjohtaja, Helsingin yliopisto)

Matti Poutanen, Turun yliopisto: tieteellinen tutkimus ja opetus
(Esa Hohtola, Oulun yliopisto)

Raimo Tuominen, Helsingin yliopisto: tieteellinen tutkimus ja opetus
(Petri Hyytiä, Helsingin yliopisto)

Kristiina Haasio, Orion Oyj: teollisuus
(Jukka Puoliväli, Charles River DRS Finland)

Ulla-Marjut Jaakkola, Turun yliopisto: eläinten hoito ja eläimille tehtävät toimenpiteet
(Iiris Kasanen, Incisor)

Hanna-Marja Voipio, Oulun yliopisto: eläinlääketieteellinen asiantuntemus
(Timo Soveri, Helsingin yliopisto)

Mai Kivelä, Animalia ry: vapaaehtoinen eläinsuojelutyö
(**Maria Lindqvist**, Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto ry)

Tuula Heinonen, Tampereen vaihtoehtomenetelmäkeskus FICAM: vaihtoehtoiset menetelmät
(**Tiina Palomäki**, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus)

Matti Viluksela, Itä-Suomen yliopisto: vaihtoehtoiset menetelmät
(Teija Oinonen, Orion Oyj)

Anna Valros, Helsingin yliopisto: eläinten hyvinvointia koskeva tutkimus
(**Satu Mering**, Itä-Suomen yliopisto)

Markku Oksanen, Turun yliopisto: eläinten pidon etiikka tai yhteiskuntatieteellinen tutkimus
(Birgitta Wahlberg, Åbo Akademi)

Tapani Parviainen, Etelä-Suomen aluehallintovirasto ESAVI
(Hanna Rintala, Itä-Suomen aluehallintovirasto)

Jarmo Wahlfors, Opetus- ja kulttuuriministeriö

Tiina Pullola, Maa- ja metsätalousministeriö
(Susanna Ahlström, Maa- ja metsätalousministeriö MMM)

Satu Raussi, Eläinten hyvinvointikeskus

Tiina Kauppinen, Eläinten hyvinvointikeskus

Eila Kaliste, sihteeri, Etelä-Suomen aluehallintovirasto ESAVI

Jakelu Neuvottelukunta, Eläinten hyvinvointikeskus

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

2. Edellisen pöytäkirjan hyväksyminen

Pöytäkirja on ollut kommentoitavana. Hyväksyttiin.

3. Ministeriön terveiset

Eila Kaliste välitti Tiina Pullolan terveiset:

Ministeriö on saanut ehdotuksia 15.10.2018 toimikautensa aloittavaan neuvottelukunnan ja hankelupalautakunnan jäseniksi. Uusi lautakunta ja neuvottelukunta asetettaneen lähiviikkoina. Päätöksen kokoonpanosta tekee valtioneuvosto ministeriön esittelystä. Päätöksestä tiedotetaan valituille asettamiskirjeellä. Tieto päätöksistä ja uusista kokoonpanoista selviää myös valtioneuvoston ja ministeriön nettisivuilta.

laki eläinten hyvinvoinnista on näillä näkymin ensi viikolla valtioneuvoston käsittelyssä ja annetaan eduskunnalle todennäköisesti sitä seuraavalla viikolla.

EU:n jäsenvaltioiden yhteyspisteiden kokous on lokakuussa, asialistalla muun muassa Omnibus- ja tilastointipäätösehdotusten tilanne, gm-eläimiin liittyviä menettelyjä pohtivan asiantuntijatyöryhmän työskentely, yleistajuisia tiivistelmiä ja takautuvaa arviointia koskeva workshop.

Todettiin myös, että EARA ([European Animal Research Association](http://www.eura.org)) järjestää workshopin yleistajuisten tiivistelmien tekemisestä, tavoitteenaan luoda ohjeistus tiivistelmien yhtenäistämiseksi.

EU:n jäsenvaltioiden neuvottelukuntien puheenjohtajien kokous on syksyllä 2018.

4. 3R-periaatteen edistäminen

3R-työryhmä (Haasio, Heinonen, Tuominen, Viluksela, Voipio) suunnittelee 3R-koulutuksen sisältöä ja toteuttamistapaa. Vuonna 2018 on toteutettu koulutukset: Solu- ja kudsmallit - *In vitro* models Tampereella FICAM:n järjestämänä 13.-22.3.2018 sekä Tutkimusetiikka-koulutus 22.5.2018 nettiyhteyksin Helsingissä. Loppuvuodesta järjestetään *In silico* -päivän koulutus videoyhteyksin Kuopiossa ja Helsingissä, Geneettiset tautimallit sekä laji- ja kantavalinta 5 tunnin koulutus videoyhteyksin Helsingissä. Työryhmällä on myös tehtävänä suunnitella ministeriön vaihtoehtomenetelmien edistämiseen jakaman rahoituksen (100 000 euroa/vuosi, käyttö koulutukseen ja opetukseen vs. vaihtoehtomenetelmien kehittämiseen vuosien 2018-2020 aikana suhteessa 50-50 %, 70-30 %, 100-0 %).

Työryhmä kertoi suunnitelmien etenemisestä:

In silico -koulutuspäivän ohjelma on valmis ja se järjestetään 31.10.2018. Geneettiset tautimallit -koulutusta lykätään seuraavaan vuoteen, koska Helsingin yliopistossa järjestetään syksyn aikana kaksi vastaavan sisältöistä koulutusta.

3R-konsortion perustamiseksi ryhmä selvittää eläinten käyttöä korvaavaa suomalaista tutkimusta sekä järjestää tapaamisia toiminnanharjoittajien edustajien kanssa, aiheena konsortion toiminnan suunnittelu. Meneillään on myös konsortion nettisivujen tietosisällön suunnittelu. Kokous keskusteli konsortion, 3R-työryhmän, TOKESin ja ministeriön rooleista toiminnassa ja rahoituspäätöksissä.

5. Hyönteiset koe-eläiminä

Kokous keskusteli tarpeesta luoda kantaa ja ohjausta hyönteisten ja kenties äyriäisten käyttöön tutkimuksessa. Eläinten tutkimus- tai opetuskäyttöä koskeva laki koskee

selkärankaisia ja pääjalkaisia. Puheenjohtajalle on esitetty ohjauksen tarvetta myös hyönteisten tutkimuskäyttöön. Aihe sopisi hyvin TOKESin käsiteltäväksi.

Todettiin eläinsuojelulain koskevan kaikkia eläimiä. Laki velvoittaa kohtelemaan eläimiä hyvin ja kieltää aiheuttamasta niille tarpeetonta kärsimystä. Kokouksen osallistujilla ei ollut tietoa hyönteisten kyvystä tuntea kärsimystä kuten ei myöskään näiden tutkimuskäytöstä. Päätettiin kutsua hyönteistutkimusta (sirkat ja banaanikärpäset) tuntevia tutkijoita kertomaan tutkimustavoitteista ja -käytännöistä.

6. TOKES:n toiminta 2017-2018

TOKES:n toimintakausi päättyi 14.10.2018. Loppukauden toiminnaksi on suunniteltu:

- 3R-työryhmä perustaa 3R-konsortion sekä ministeriön toivoman koulutuksen ja tiedottamisen suunnittelun vielä tämän vuoden aikana.
Tilanne: Toteutumassa, ks. pöytäkirjan kohta 4.
- TOKES:n ja ministeriön yhteinen tiedote (ajateltiin syksyllä 2017): millä tavalla tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelu on järjestetty sekä tietoa direktiivin 2010/63/EU uudelleen tarkastelusta, josta komission on annettava raportti 10.11.2017. Mahdollisesti saadaan tietoa myös komission 2016 toteuttamien kyselyiden tuloksista Suomen osalta. Tekstin valmistelevat Tiina Pullola, Eila Kaliste, Outi Vainio ja Eero Lehtonen ja se annetaan muille jäsenille kommentoitavaksi.
Tilanne: Komission [raportti](#) direktiivin tarkastelusta julkaistu ja siinä annettu suosituksia mm. hyvinvointiryhmistä (15-18) ja kansallisista komiteoista (19-20). Maakohtaisia tuloksia ei saada. Raporttia ja suosituksia esiteltiin TOKESin hyvinvointiryhmät-päivässä 30.8.2018. Suunniteltu tiedote on tekemättä. Todettiin tässä vaiheessa riittävän eläinten viikoksi 2018 suunniteltu viestintä, katso alla.
- TOKES pyytää valvovilta viranomaisilta kannanottoa eläinkokeettomien menetelmien hyväksymisestä lakisääteisissä turvallisuustutkimuksissa. Kyselyn toteuttivat Tuula Heinonen, Tiina Palomäki ja Eila Kaliste keväällä.
Tilanne: Tuula ja Tiina ovat analysoineet saatuja vastauksia ja Tiina esitteli näitä kokouksessa. Alustavina johtopäätöksiä on, että eläinkokeettomien menetelmille voi olla lainsäädännöllinen pohja, joka edellyttää eläinkokeettomien menetelmien käyttöä (kosmeettiset aineet). Usein on niin, että lainsäädännössä ei oteta kantaa testimenetelmiin mutta niistä on ohjeistettu muulla tavoin, esim. ISO standardein tai ohjeistoin. Yleensä juridista estettä eläinkokeettomien menetelmien käytölle ei ole, siihen jopa kannustetaan. Menetelmien hyväksyminen kuitenkin edellyttää usein muodollista validointia (OECD, ECVAM) ja hyväksyntää OECD-ohjeistoissa. Validoidut menetelmät hyvin tunnettuja ja hyväksytyjä. Todettiin, että tulokset olisi julkaistava, koska ovat kiinnostavia ja liittyvät kiinteästi 3R-teemaan.
- Yhteistyöpäivä toimijoiden hyvinvointiryhmien kanssa oli 30.8.2018 (aiottua 6.6. ajankohtaa lykättiin osallistujien vähyyden takia). Osallistujia oli noin 40.
- TOKES-tiedote/blogi/haastattelu tai vastaava 2018 eläinten viikon aikana. Eläinten hyvinvointikeskus auttaa teeman ideoimisessa ja toteuttamisessa. Teemaa ja toteuttamista pohditaan kesän jälkeen, ja hyvinvointikeskukselta toivotaan idea-ehdotuksia.
Tilanne: Eläinten hyvinvointikeskus lupautui kirjoittamaan aiheesta blogiartikkelin. Keskus voi haluttaessa toteuttaa myös youtube-videohaastattelun. TOKES-Hyvinvointiryhmät -päivän esitystallenteista voidaan myös laatia lyhyt youtube-video. Yliopistolehdille tarjotaan artikkeliaiheeksi neuvottelukunnan esittelyä.
- TOKES-verkkosivujen suunnittelu, joita myös 3R-konsortio voisi hyödyntää. Sivuston luonteva paikka on hankelupalautakunnan sivuston yhteydessä. Ministeriön jakama rahoitus on

tarkoitettu myös tiedottamiseen. Hallintouudistusten toteutuessa viranomaistoiminta siirtyy Ruokavirastoon, joka vaikuttanee sivuston tekniseen toteuttamiseen.

Tilanne: tiedotettu Ruokaviraston nettisivujen suunnittelijoille asiasta.

7. Muut asiat

Ei muita asioita.

8. Tiedoksi

Ei muita asioita.

9. Seuraavat kokoukset

Toimintaa jatkaa uusi neuvottelukunta.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.40 kiittäen kaikkia hyvästä yhteistyöstä kuluneen viisivuotiskauden aikana.